

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-351

29.4.2024

Fremtind Livsforsikring AS

Sykeforsikringer/barnekasko

Barneforsikring – kromosomavvik – symptomer før tegning - symptomklausul – fal. § 13-5.

Forsikredes mor tegnet 14.4.21 barneforsikring for sin sønn (2 mnd.) og avga egenerklæring om helse. Hun opplyste at forsikrede hadde skjult ganespalte. Forsikrede ble fortsatt fulgt opp av sykehus, og var ikke ferdig med alle behandlinger. Foretaket tok etter helsevurdering en individuell begrensning i forsikringen som følge av ganespalte med følgetilstander, samt som følge av øresykdommer og/eller nedsatt hørsel. Symptomklausulbestemmelse på 3 måneder fremgikk av forsikringsbeviset. Helsestasjonen henviste forsikrede til fysioterapeut grunnet forsinket og asymmetrisk motorisk utvikling 30.6.21. Ved undersøkelse hos fysioterapeut 6.7.21 ble det anbefalt henvisning til sykehus som følge av forsikredes psykomotoriske utvikling og nivå. Forsikringstaker fremmet i august 2022 krav om erstatning som følge av kromosomfeil. Foretakets rådgivende lege uttalte at forsikredes sykdom viste symptomer før symptomklausulen utløp. Saken reiste spørsmål om foretaket kunne avslå kravet med henvisning til symptomklausulen. Nemnda bemerket at det var tilstrekkelig for å påberope klausulen at man i ettertid forsto at de forhold som viste seg i karensperioden, var symptomer på den sykdom som senere ble diagnostisert. Etter en konkret vurdering la nemnda til grunn at symptomklausulen kunne påberopes. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikredes mor (forsikringstaker) inngikk avtale om barneforsikring 14.4.21 for forsikrede. Forsikringen ble tegnet på nett i mobilbank. Helseerklæring ble fylt ut 15.4.21 og forsikringstaker svarte "ja" på spørsmål om barnet hadde "noen medfødte sykdommer, plager, misdannelser eller syndromer, eller er det mistanke om det", og oppga der "skjult ganespalte", samt at forsikrede fortsatt ble fulgt opp av sykehus, og at han ikke var ferdig med alle behandlinger.

Helseopplysninger før tegning

Forsikrede ble fulgt opp av helsestasjonen fra fødselen av. Det ble notert 28.1.21 at forsikrede hadde skjult ganespalte. For øvrig var det hyppige hjemmebesøk og kontakt med helsestasjonen de første månedene, hovedsakelig grunnet forsikredes plager med magen grunnet ernæring fra morsmelkerstatning.

Helseopplysninger etter tegning

Ved 3 måneders kontroll 28.4.21 på helsestasjonen ble det notert at forsikrede hadde vært til "behandling for nakken" hos manuellterapeut, "han fikk mer og mer favorittside mot høyre og de har merket stor bedring etter behandling. Trives mye bedre i mageleie". Det ble også notert at forsikrede hadde vært på hørselssentralen grunnet mistanke om nedsatt hørsel. Videre:

Hodet i forlengelse av kroppen ved traksjon, løfter begge bein. Løfter hodet i mageleie, men er trøtt så løfter ikke så høyt. Far sier han vanligvis løfter det høyere og ser begge veier.

Forsikringstaker var i kontakt med helsestasjonen 5.5.21 og 19.5.21 grunnet forsikredes plager med magen.

Ved kontroll på helsestasjonen 30.6.21 er notert at sykehuset ikke hadde utelukket nedsatt hørsel, men at foreldrene opplevde at forsikrede reagerte på lyder. Vedrørende motorisk utvikling fremkommer:

Han følger leken med blikket, ned til høyre og venstre side. De opplever ikke favorittside, flat i bakhodet, ligget mye på rygg. Griper leken fint med høyre hånd i midtlinje og fører til munnen, griper etter hvert leken med venstre hånd litt ut fra midtlinje, men tar den fort over i venstre hånd. Far sier dette er normalt, de jobber med at han skal bruke ve. hånd mer. Tar godt i ved traksjon, symmetrisk, hake mot bryst, løfter føttene opp fra underlaget. Prøver å snu seg over til ML, men har ikke klart det selv enda. Trives kun i få minutter i ML. Virker som han får god underarmsstøtte, men er noe framtung og løfter ikke hodet så høyt. Blir sutrete etter under 1 min; Tar da armene ut og forsøke og svømme, men får tyngdepunkt så langt opp at han blir lei igjen. Har ikke forsøkt å legge håndkle under bryst, anbefaler det. De bruker speil for motivasjon. Anbefaler de å kontakte fysioterapeut (...). Får også tillatelse til å sende informasjon til (fysioterapeut).

Fysioterapeut noterte 6.7.21:

Pasienten er henvist/videreformidlet grunnet forsinket og asymmetrisk motorisk utvikling. Han ble født 3 dager etter termin, styrt fødsel. Han har hatt favoritt side mot høyre i rygg leie og mot venstre i mage leie. (Pasienten) har trivdes veldig dårlig i mageleie. Til for en uke siden klarte han ikke å snu seg over til mage leie, og når han ble lagt over holdt han ut under ett minutt.

(...)

Han har en utilfredsstillende og påfallende kontakt evne, både til å ta kontakt og til å holde kontakten. Følger leke tidvis bra, men "slipper" den raskt. Lukker øynene relativt konsekvent når en søker blikk kontakt med ham, vender hodet mot høyre. Foreldrene har sett lenge at det er noe meget påfallende med hans kontakt evne.

I ryggleie holder han hodet vendt mot høyre. Tendens til hyperekstensjon og latfl mot høyre. Hyperkyfosert th-columna protraherte scapulae. O-eks er i underlaget stort sett hele tiden utenom når han utfordres til grep. Høyre innehar veksling mellom fleksjon og ekkestensjon i albuen, og pronasjon og supinasjon av underarmen, midtstilt /dorsalflektert håndledd, åpen hånd. Venstre o-eks er noe mer innrotert i skulder, flektert i albuen, pronert i underarmen, volarflektet og noe ulnarflektet i håndledd, lukket hånd med innslått tommel. Men når vi klarer å få han til å vende hodet mer mot venstre, så kommer også venstre hånden opp og griper leke.

I lumbalcolumna er det forøket lumbal lordose, bekken er noe ventralvippet, fleksjon og abduksjon i hofter, fleksjon i knær.

(...)

Konklusjon:

5 mnd gammel gutt, henvist fra helsestasjonen grunnet forsinket og asymmetrisk utvikling. Foreldrene har lenge reagert på flere momenter mer ham. Kontakt evne, lite bruk og påfallende stilling på venstre o-eks og dårlig støtte funksjon i mage leie er momenter de selv nevner. Jeg støtter dem i disse betraktningene. Han trenger oppfølging av sin motoriske utvikling av fysioterapeut, men det anbefales tydelig fra min side henvisning til barneavdelingen (...) for undersøkelse og kartlegging der. De samtykker i at denne anbefaling til sendes fast lege (...), samt at det konfereres med han om (forsikrede) sin psykomotoriske utvikling og nivå.

Forsikrede ble henvist av fastlegen til sykehuset 14.7.21 med diagnosen "forsinket utvikling":

Kommer i dag for å få henvisning til barneavd etter at de har vært vurdert ved (...) fysioterapi pga sen motorisk utvikling samt noe påfallende kontaktevne. De ble anbefalt å ta kontakt med fysio av helsestasjonen. Legger med kopi av deler av notat fra (...) fysioterapi: (...) Ved dagens undersøkelse ser man tydelig at han bruker høyre side til å ta etter leker, snur seg også kun fra rygg til mage på høyre side. Noe vanskelig å få blikkontakt men han kan også feste blikket, virker som han følger greit med. Hørsel virker ok, de skal ta ny hørseltest ved helsestasjon i august. Fysio har anbefalt videre henvisning til barneavd (...) for vurdering.

Ved neste kontroll på helsestasjonen 21.7.21 fremkommer:

(...) De har hatt time hos (fysioterapeut). Han ønsket en undersøkelse av barnelege på sykehus da (forsikrede) virker stiv i kroppen og ve.arm brukes lite. Mor var derfor hos legen (...) med (forsikrede) som har henvist han til sykehuset. Mor purret på timen i går, men fikk beskjed om at henvendelsen ikke var vurdert, men at det ville bli vurdert innen mandag, mor ringer tilbake igjen på mandag.

Ved 6 måneders kontroll 18.8.21 fremkommer at time hos barnelege på sykehuset var planlagt til september.

Forsikrede fikk innvilget hjelpestønads sats 2 i vedtak fra Nav 29.3.22.

I journalnotat fra sykehuset 23.6.22 fremkommer "Kromosonfeil. Påvist ubalansert translokasjon mellom (...)", som "regnes som en alvorlig kromosonfeil" som "kan forklare medfødte ganespalte, høyreleiet aortabue, karring, vekstretardasjon, dysmorphe trekk og forsinket psykomotorisk utvikling." Videre at forsikrede vurderes å "ha betydelig økt risiko for ... intracerebral karsykdom med risiko for intraderebral blødning/ porencephali og øyeaffeksjon".

Forsikringstaker meldte skaden 14.8.22 og opplyste at forsikrede hadde fått en diagnose som følge av kromosomfeil, og at symptomene først oppsto 1.9.21. På spørsmål om helsetilstand i dag opplyste hun "forsinket fysisk og psykomotorisk", "Forsinket utvikling med asymmetriske bevegelser, Kryper ikke, går ikke, klarer ikke spise selv, ikke kommunikasjon, slik som andre på hans alder gjør".

Foretakets rådgivende lege vurderte saken 4.1.23:

Guttens barneforsikring ble kjøpt 14.04.21. Det vil si at symptomklausulen varer til 14.07.21. Samme dato skriver fastlegen en henvisning til barneavdelingen, (...) med diagnosen forsinket utvikling basert på en fysioterapivurdering som har påvist sen motorisk utvikling og en noe upåfallende kontaktevne. I notatet fra (...) fysioterapi som siteres i henvisningen kommer det frem ganske klare symptomer inklusive noe vanskelig å få blikkontakt. De har derfor anbefalt henvisning til barneavdelingen på (...) for vurdering. Det synes derfor å være dokumentert at FOs sykdom viste symptomer før symptomklausulen utløp.

Foretaket avsto i brev av 10.1.23 fremsatt krav og begrunnet avslaget med at sykdommen hadde vist symptomer i avtalens karenperiode.

Forsikrede har i det vesentlige anført at sykdommen først ble konstatert etter at 3 måneders karens utløp. Alle barn kan ha forsinket utvikling, og det trenger ikke være noe alvorlig bak dette. I karenperioden var det ingen tegn til genfeilen. I dette tilfellet er det senere avdekket en alvorlig og meget sjelden diagnose. Forsikrede hadde ikke hatt symptomer på genfeilen før det ble oppdaget et hjerneslag på MR i september 2021. Henvisning til medisinsk genetikk ble sendt i mars 2022, og endelig svar forelå først 23.6.22. Foretakets vurdering er gjort ut fra utredningen, og ikke endelig diagnose. Karenperioden på tre måneder løper kun frem til 13.7.21, ikke 14.7.21.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at forsikredes senere påviste diagnose har vist symptomer i karenstiden på tre måneder. Dette støttes av journalen fra fysioterapeut 6.7.21 og henvisning til utredning fra fastlegen 14.7.21. Det er ikke nødvendig at diagnose blir satt i karenstiden eller at utredningen er gjennomført. Det avgjørende er om det forelå symptomer på den senere stilte diagnosen i karenstiden.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan avslå kravet under henvisning til symptomklausulen.

Det følger av fal. § 13-5 annet ledd at forsikringsforetak kan ta forbehold om at det "bare svarer for sykdom som har vist symptomer etter et bestemt tidspunkt" i sykeforsikringer og uføredekninger i tilknytning til livsforsikring.

I aktuelle sak har foretaket tatt et slikt forbehold. Symptomklausulen er tatt inn i forsikringsbeviset samt forsikringsvilkårenes pkt. 14 a) hvor det begge steder fremgår at:

Selskapet er ikke erstatningsansvarlige ved:

- Sykdom/ lidelse som har vist symptomer før det er gått 3 måneder etter at avtalen ble akseptert av forsikringstaker.

Dette innebærer at foretaket ikke er ansvarlig for forsikredes sykdom, dersom forsikrede viste "symptomer" på sykdommen, de første 3 månedene etter at forsikringen "ble akseptert av forsikringstaker".

Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at forsikringen ble tegnet via mobilbank 14.4.21. Det er også dette som er oppgitt som startdato. Karenstiden løp fra 14.4.21 til og med 14.7.21. Spørsmålet blir etter dette om forsikrede viste "symptomer" på sykdommen innen 14.7.21.

Ordlyden "symptomer" gir ikke særlig veiledning, annet enn at plagene må være forenlige med den senere påviste sykdommen. Nemnda legger til grunn at begrepet må forstås som i LB-2019-161231:

Lagmannsretten legger (...) til grunn at begrepet "symptom" må forstås slik at objektiv forekomst av tegn på sykdom ikke i seg selv er tilstrekkelig. Det kreves at forsikringstakeren rent faktisk har oppdaget tegnene. Det kreves derimot ikke at vedkommende har kunnskap om at tegnene er eller kan være utslag av sykdom. Det er tilstrekkelig at det som ble oppdaget ble oppfattet som noe "unormalt".

Det er etter dette tilstrekkelig at man i ettertid forstår at forhold som viste seg i karenperioden, var symptomer på den sykdom som senere ble diagnostisert, jf. også 2021-820. Innledende symptomer på en sykdom, som for eksempel først ikke gir grunn til bekymring, omfattes derfor i utgangspunktet også av en symptomklausul, jf. 2024-56.

Ved konsultasjonen på helsestasjonen 30.6.21 ble forsikrede henvist til fysioterapeut. Ved undersøkelsen hos fysioterapeut 6.7.21 fremkommer at forsikrede er henvist grunnet forsinket og asymmetrisk motorisk utvikling. Fysioterapeuten konstaterer at forsikrede hadde en utilfredsstillende og påfallende kontaktevne. Det fremkommer også av journalen at fysioterapeuten hadde sett avvikende og forsinket motorisk utvikling, og anbefalte videre utredning for forsikredes psykomotoriske utvikling og nivå, samt at foreldrene hadde reagert på forsikredes bruk av venstre arm/hånd.

Foretakets rådgivende lege vurderer at dette er klare symptomer som førte til henvisningen til sykehuset og senere påviste diagnose. Sykehuset oppgir at den påviste kromosomfeilen kan forklare medfødt malformasjoner og forsinket psykomotorisk utvikling.

Nemnda bemerker at det ikke er noe i journalene som tyder på at man på undersøkelsestidspunktet hadde mistanke om en alvorlig underliggende sykdom eller den senere påviste kromosomfeil. Det er imidlertid ikke nødvendig at man på det tidspunktet forsto at det dreide seg om en alvorlig sykdom. Det er tilstrekkelig at man i ettertid forstår at forhold som viste seg i karenperioden, var symptomer på den sykdom som senere ble diagnostisert.

Basert på dette finner nemnda at det må legges til grunn at forsikrede viste symptomer på sykdommen i karenstiden. Dette støttes etter nemndas oppfatning særlig av at også sykehuset legger til grunn at de symptomer som er nevnt i journalen fra fysioterapeuten 6.7.21, var symptomer på kromosomfeilen. Henvisning ble også raskt sendt etter undersøkelsen hos fysioterapeut, utredningen ble igangsatt fra september 2021, og diagnose satt i juni 2022 etter at gentest ble tatt i mars 2022. Forsikredes anførsel om at symptomene han viste var så vage og diffuse at foretaket ikke kan avslå erstatning, kan etter dette ikke føre frem.

Foretaket kan ikke påberope seg symptomklausulen dersom forsikrede også hadde symptomer på sykdommen før tegning, og foretaket derfor med rimelighet kunne fanget opp sykdommen ved å stille spørsmål i helseerklæringen.

I aktuelle sak er det imidlertid ingen journalnotater i tiden før tegning som trekker i retning av at forsikrede ikke utviklet seg i henhold til det man forventet. Det kan ikke legges til grunn at forsikrede viste symptomer på sykdommen før tegning, og foretaket kunne derfor ikke fanget opp forsikredes sykdom ved spørsmål i helseerklæringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).